

УДК 004.77:159.018.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІОКУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ

Либо Марія

Науковий керівник: канд. технічних наук, доцент Тарасов А. Ф.

*Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д.
Ушинського, м. Одеса, Україна*

Статтю присвячено дослідженню та описанню основних характеристик та перспектив розвитку та застосування інформаційних технологій в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі. Зазначено ключові властивості інформаційних технологій та напрямки розвитку сучасного інформаційного простору, їх роль та взаємозв'язок з сьогодишніми реаліями життя, а також наведено приклади їх застосовування. Наголошено, що розвиток інформаційних технологій в соціокультурній сфері займає провідне місце в розвитку багатьох галузей, таких як сфера розваг, сфера обслуговування та сфера послуг.

Ключові слова: інформаційні технології, інформація, інформування, глобалізація.

Information technologies in the socio-cultural sphere

Lybo Maria

Scientific supervisor: Candidate of Technical Sciences, Associate Professor

Tarasov A. F.

*South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky,
Odesa, Ukraine*

The article is devoted to the study and description of the main characteristics and prospects of development and application of information technology in culture, art, education, science, economics and business. The key properties of information technologies and directions of development of modern information space are indicated. Their role and relationship with today's realities of life, as well as examples of their application. It is emphasized that the development of information technology in the socio-cultural sphere occupies a leading place in the development of many industries, such as entertainment, services and services.

Key words: information technologies, information, informing, globalization.

У наш час людство переживає науково-технічний прогрес. Сучасна людина вже не уявляє свого життя без персонального комп'ютера, ноутбуку чи

телефону, а будь-яка установа не може ефективно виконувати роботу без власної автоматизованої інформаційної системи, оргтехніки та виходу в міжнародну інформаційно-телекомунікаційну мережу.

Небувалий темп розвитку інформаційних технологій, в якості матеріальної основи яким слугує електронно-обчислювальна техніка сприяв появі нового виду технологій – інформаційних. Сам термін «інформація» має багато значень залежно від контексту в якому вживається. Ось, наприклад, загальне значення, яким найчастіше його описують: Інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [7].

Інформаційні технології — сукупності методів, засобів і прийомів, що використовуються для забезпечення ефективної діяльності людей в різноманітних виробничих і невиробничих сферах [1, 19].

Інформаційна технологія у вузькому значенні стосується технологічного боку ІС і вміщує технічне забезпечення, БД, програмне забезпечення, мережі й інші засоби.

Інформаційні технології характеризуються такими основними властивостями:

1. Предметом (об'єктом) процесу обробки є дані: метою процесу є одержання інформації;
2. Засобами здійснення процесу є програмні, апаратні та програмно-апаратні обчислювальні комплекси;
3. Процеси обробки даних поділяються на операції відповідно до даної предметної області;
4. Вибір керівних впливів на процеси має здійснюватись особами, що приймають рішення;
5. Критеріями оптимізації процесу є своєчасність доставки інформації користувачеві, її надійність, достовірність, повнота [6, 36].

Значення інформаційних технологій неможливо переоцінити – вони створюють передній край науково-технічного прогресу, формують інформаційний фундамент розвитку науки і всіх інших технологій. Основними,

визначальними стимулами розвитку інформаційної технології, є соціально-економічні потреби суспільства, а зараз суспільство як ніколи зацікавлене в якомога швидшій інформатизації та комп'ютеризації всіх без винятку сфер діяльності.

Дуже важливою властивістю інформаційної технології є те, що для неї інформація є не тільки продуктом, але і вихідним результатом. Особлива роль приділяється всьому комплексу інформаційної технології і техніки в структурній перебудові економіки у бік наукоємності. До того ж, інформаційна технологія свого роду трансформує всі інші галузі господарства, як виробничі, так і невиробничі, слугує основним засобом їхньої автоматизації, якісної зміни продукції і, як наслідок, їх переходу частково або цілком у категорію наукоємних.

В сучасному світі не обійтися без можливостей, які надає глобальна комп'ютеризація. Інформаційні технології впливають на низку сфер культурних та економічних галузей. Треба зазначити, що й мистецьких простір останнім часом вийшов на новий багатофункціональний рівень, коли вже не треба йти до музею, галереї, кінотеатру. Всі ці місця можна відвідати дистанційно на спеціалізованих онлайн-платформах.

Розглядаючи туристичну сферу та її розвиток з приходом інноваційних технологій можна побачити, що туризм поділився на зовнішній і внутрішній. У першому випадку мова йде про планомірне переведення комунікацій з клієнтом у цифровий простір. Зазвичай це сайт турагента, де також може розміщуватися спеціальний чат-бот для спілкування з туристом. Справа в тому, що сьогодні люди хочуть швидко і просто отримувати потрібну інформацію, ніхто не хоче витратити зайвий час. Тому, звичайно, при виборі йти в агентство або відкрити інтернет звичайний турист вибере друге.

Але сайт функціонує так само, як і агентство. Там користувача теж не залишать наодинці з питаннями: до спілкування відразу ж підключається співробітник в чаті або чат-бот. Головне, на що звертає увагу в такій ситуації клієнт, - оперативність і ефективність в спілкуванні. Тому сайт повинен бути максимально зрозумілим і простим, а його навігація зручною. Всі оновлення на

сайті повинні проводитися своєчасно, спілкування з клієнтом налаштоване і налагоджено для швидкої реакції і відповідей на всі питання.

Відповідно, зростає і кількість самостійних туристів. Вони використовують онлайн-сервіси для планування поїздок, частка бронювань яких тільки зростає (не розглядаємо період пандемії).

Онлайн-продажі до застою в сфері продовжували зростати, причому для них існує два напрямки. По-перше, люди купують окремо квитки і готелі, складаючи собі подорож самостійно. По-друге, туристичні агентства теж виходять в онлайн, просуваючи власні укомплектовані тури.

Крім бронювання і організації спілкування з туристами, цифрові технології дають можливість займатися пост-підтримкою, тобто супроводом і отриманням зворотного зв'язку.

А, наприклад, документаційне забезпечення управлінської праці реалізується за допомогою діловодного обслуговування діяльності апарату управління, яке включає створення, збереження, передачу і використання великих масивів документальної інформації. Скорочення трудовитрат пов'язаних з цими процесами, визначає рівень діловодства, що може досягатися різними шляхами. Найефективніший шлях - це підвищення рівня впровадження в практику діловодної діяльності інформаційних технологій і засобів організаційної техніки.

Останнім часом при значному збільшенні обсягів інформації діловодство на паперових носіях скоротилося. Цього досягнуто за рахунок розвитку сучасних технологій роботи з документальною інформацією: застосування автоматизованого введення документів в комп'ютер; впровадження текстового і графічного видів обробки документів, що дає змогу просто й оперативно вносити в них зміни; застосування систем електронного документообігу та сучасних засобів оргтехніки; швидкого доступу до довідкової інформації через міжнародні бази даних та відповідні комп'ютерні мережі [3].

Виходячи з усього вищесказаного, можна стверджувати, що комп'ютер в одній системі об'єднав зберігання та обробку майже будь-якої інформації. Саме тому його поява знаменувала початок нової науки, яка займається вивченням,

розвитком та систематизацією інформаційних потоків, а саме інформатику. Вона відноситься до розділу комп'ютерних наук, які в свою чергу діляться на низку розділів.

У даний час інформатика - одна з фундаментальних галузей наукового знання, що формує системно-інформаційний підхід до аналізу навколишнього світу, вивчає інформаційні процеси і системи, а також технічні, організаційні та правові методи і засоби створення, зберігання, пошуку, захисту, перетворення, передавання, відображення та використання інформації в різних сферах людської діяльності.

Інформація є неозначуваним поняттям в інформатиці, тому його можна тільки пояснити. Інформація – це дані та відомості, представлені в різних формах. Інформація передається за допомогою повідомлень. Повідомлення – це послідовність сигналів різної природи: звуків, символів, зображень, жестів тощо.

Повідомлення можуть передаватися від людини до людини, від людини до пристрою, від пристрою до людини та від пристрою до пристрою. Основними властивостями інформації є: корисність, повнота та достовірність.

Певне повідомлення може містити деяку корисну і некорисну інформацію. Ту частину повідомлення, яка не несе корисної інформації, називають шумом.

Під час спілкування повідомлення подаються у вигляді звуків, а якщо ми хочемо його записати, то кодуємо звуки літерами. Кодуванням повідомлення називають правило, яке описує відображення одного набору знаків в інший без зміни його змісту. Щоб комп'ютер міг обробити інформацію, вона має бути представлена в закодованому вигляді, зрозумілому для комп'ютера.

Інформацію можна закодувати електричними сигналами, якими оперує комп'ютер. Для зручності технічної реалізації в комп'ютері використовуються сигнали двох рівнів. Один із них відповідає цифрі 0 – «немає заряду», другий відповідає цифрі 1 – «є заряд». За допомогою мови двійкових чисел можуть бути закодовані символи будь-якого алфавіту. В обчислювальній техніці для

двійкових знаків 0 або 1 прийнятий спеціальний термін – біт. Біт є найменшою одиницею вимірювання кількості інформації в комп'ютері [2, 5].

Концептуальне і перманентне завдання сучасної інформатики - зняти просторові, часові, змістовні та технологічні обмеження в роботі з інформацією, але у передбачених законом межах. Це дозволить якісно змінити професійну, культурну та економічну діяльність сучасної людини.

Для розв'язання цього завдання інформатика використовує власні та привертає, узагальнює і розвиває широкий спектр результатів теорії і практики таких наукових дисциплін:

1. Розроблення персональних ЕОМ, обчислювальних систем та програмного забезпечення до них;
2. Теорія інформації і кодування, що вивчає процеси, пов'язані з передаванням, прийманням, перетворенням, стисненням та зберіганням інформації;
3. Математичне моделювання, методи обчислювальної та прикладної математики;
4. Інтелектуальні інформаційні технології розпізнавання, зберігання і пошуку текстових даних, зображень, мови та звуку;
5. Системний аналіз, що вивчає методологію підготовки й обґрунтування рішень стосовно складних проблем різного характеру;
6. Соціальна інформатика та інформаційне право, що вивчають процеси інформатизації і використання інформації в суспільстві;
7. Телекомунікаційні системи і мережі, зокрема глобальні комп'ютерні мережі та ін [5, 10].

Отже, можна дійти висновку, що комп'ютерні науки охоплюють широке коло тем від теоретичних досліджень алгоритмів і меж обчислень до практичної реалізації обчислювальних систем в сфері апаратного та програмного забезпечення. Основними завданням комп'ютерних наук є впровадження сучасних інформаційних технологій, а мета полягає в тому, щоб глибоко знати усі основні розділи інформаційних технологій та прозоро розуміти зв'язки, що існують між прикладними програмами і комп'ютерними

системами. Початок 21 століття ототожнюється з появою інформаційного суспільства. Комп'ютер в інформаційному суспільстві є складовою частиною.

Існує причинно-наслідковий зв'язок між становленням інформаційного суспільства і найважливішими змінами в освіті, провідною серед яких є принципові зміни у сфері виробництва та споживання інформації і знань. Суть цих змін полягає в тому, що інформація і знання стали нині головною перетворюючою силою суспільства.

Новизна, прискорення та швидкоплинність — це найхарактерніші ознаки життя, а безперервна освіта і здатність до перекваліфікації — невід'ємні умови збереження соціального статусу особистості. Успішність у навчанні, на роботі й у повсякденному житті кожної людини залежить від її здатності своєчасно знаходити, отримувати, адекватно сприймати і продуктивно використовувати нову інформацію.

Опанування технології раціонального використання інформаційних ресурсів суспільства є одним з компонентів інформаційної культури особистості. Однак слід зазначити, наскільки б не вдосконалювалися технічні й програмні засоби інформатизації — один із засобів, які забезпечують раціональне використання інформаційних ресурсів, рівень інформаційної культури людини визначали і надалі визначатимуть основоположні (базові) знання та навички у сфері пошуку й семантичної обробки інформації.

Саме ці знання і навички, без яких принципово неможлива успішна навчальна й професійна діяльність, мають стати предметом пильної уваги освітніх установ. Під час формування інформаційної культури в межах навчального закладу поряд з типовими вимогами необхідно зважати на такі чинники:

1. Багатопрофільність освітньої та професійної діяльності майбутніх фахівців; органічне поєднання потреб у різній інформації;
2. Здатність до адекватного сприйняття і передання інформації з мінімальними спотвореннями;
3. Наявність розвинених комунікативних якостей;
4. Здатність до співпереживання і гнучкість поведінки в процесі навчання.

Створення глобального інформаційного простору, забезпечує:

1. Ефективну інформаційну взаємодію людей;
2. Їх доступ до світових інформаційних ресурсів;
3. Задоволення їх потреб в інформаційних продуктах і послугах[4].

Розповсюдження інформаційних технологій дуже покращує життя людей, полегшує роботу, дає більше вільного часу, приносить розвиток в економічну, освітню, культурну та інші сфери. Саме комп'ютерні науки та інформаційні технології в цілому є основним вектором розвитку сучасності на сьогоднішній день.

Список літератури

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 240 с.
2. Ганжела, С. І., Шлянчак С. О. Основи інформатики з елементами програмування та сучасні інформаційні технології навчання. Основи інформатики. Кіровоград : КДПУ ім. В. Винниченка, 2016. 88 с.
3. Комп'ютеризація ділових процесів, Суть комп'ютеризації діловодства. : веб-сайт. URL: <https://pidru4niki.com>
4. Трач Ю. В. Нові інформаційні технології та інформаційна культура в глобалізованому світі. Київ: Каравела, 2016. 118 с.
5. Іванов В. Г., Карасюк В. В., Гвозденко М. В. Основи інформатики та обчислювальної техніки : підручник. Харків : Право, 2015. 312 с.
6. Павленко П. М., Філоненко С. Ф., Бабіч К. С. Інформаційні системи і технології. Навч. посібн. Київ: НАУ, 2013. 324 с.
7. Про внесення змін до Закону України "Про інформацію". Урядовий кур'єр від 23.04.2014. № 74.